

narkóza v Olomouci současně s Brnem 4. 2. a Prahou 7. 2. jistě záslužným a průkopnickým činem. Tím se stala anestézie éterem používanou záležitostí“ [12].

Literatura

1. Pokorný, J. Význam znecitlivění pro operační léčení. *Anest. intenziv. Med.*, 2004, 15, s. 245–247.
2. Hlaváčková, L. Po stopách prvé éterové narkózy u nás. *Farmakoterapeutické zprávy Společnosti* 1973, 19, s. 35–39.
3. Tošovský, V. Konečně splácíme dluh, F. C. Opitz. *Sborník lékařů*, 1996, 97, 3, s. 437–440.
4. Svobodný, P., Hlaváčková, L. *Dějiny lékařství v českých zemích*. 2004, 115 s., ISBN 80-7254-424-1.
5. Das Einathmen des Schwefelaethers bei chirurgischen Operationen. *Moravia 1847* č. 16 (6. 2.), Archiv Státní vědecké knihovny v Olomouci.
6. *Moravia 1847* č. 17, Archiv Státní vědecké knihovny v Olomouci.
7. Wondrák, E. K dvoustému výročí založení nemocnice

v Olomouci. *Sborník okresního archivu v Olomouci III*, 1986, s. 167.

8. Remeš, M. Z dějin olomoucké chirurgie do roku 1945. Státní vědecká knihovna v Olomouci, 1956, s. 16–17 (strojopis).
9. Verwendung des Schwefeläthers beim Blasenschnitte. *Moravia 1847*, 26 (2. 3.), Archiv Státní vědecké knihovny v Olomouci.
10. Olmütz. *Moravia 1847*, 33, (18. 3.), Archiv Státní vědecké knihovny v Olomouci.
11. Gerichte aus der Heimat, Jägerndorf. *Moravia 1847*, 35 (23. 3.), Archiv Státní vědecké knihovny v Olomouci.
12. Pokorný, J., Bohuš, O. et al. *Anesteziologie a resuscitace v České a Slovenské republice na cestě k oborové samostatnosti*. 1996, 44 s., ISBN 80-85369-36-2.

Došlo 8. 5. 2007.

Přijato 26. 6. 2007.

Adresa pro korespondenci:

MUDr. Jakub Vetešík

Husova 625/A

286 01 Čáslav

e-mail: vetesjak@seznam.cz

Historie anesteziologie a resuscitace ve Fakultní dětské nemocnici Brno-Černé Pole

Medřická N., Šířová J.

Anesteziologicko-resuscitační oddělení Fakultní nemocnice Brno, Dětská nemocnice, Brno

Souhrn

Autorky popisují počátky oboru anesteziologie a resuscitace v brněnské dětské nemocnici a rozvoj oboru včetně pediatrické intenzivní péče až do současnosti.

Klíčová slova: historie anesteziologie – dětská anesteziologie – dětská intenzivní péče

Abstract

History of anaesthesiology and intensive care in the University Children's Hospital in Brno-Černé Pole

The authors describe the beginnings and evolution of the specialty of anaesthesiology including paediatric intensive care in Brno's Children's Hospital to date.

Key words: history of anaesthesiology – paediatric anaesthesia – paediatric intensive care

Anest. intenziv. Med., 18, 2007, č. 4, s. 246–247.

K historii oboru anesteziologie a resuscitace v Dětské nemocnici v Brně patří nezastupitelně vývoj této nemocnice. Historie anestezie je spjata s výstavbou pavilonové nemocnice v Černých polích, předchůdce dnešní nemocnice. Tato byla otevřena v roce 1899 jako nejmodernější v Rakousko-Uhersku. V čele chirurgicko-ortopedického oddělení stál Vilém Bittner, průkopník dětské chirurgie. Již po prvním roce byla vydána zpráva o provedení 235 operací v narkóze. Bohužel není uvedeno, jaký druh anestezie byl

použit. Nemocnice v dalších letech procházela změnami včetně rozšiřování chirurgických lůžek. V té době byl již znám účinek etéru jako anestetika pro bolestivé operační výkony, proto se dá předpokládat, že byl od té doby používán k celkové anestezii v Dětské nemocnici. V roce 1952 byl etér používán pomocí Schimmelbuschovy masky a anestezii podávaly operační sestry. V té době byla vybrána sekundární lékařka chirurgického oddělení MUDr. Naděžda Janiská, aby prošla školením v podávání anestezí.

MUDr. Vladimír Mazal, primář chirurgie a současně ředitel nemocnice, zajistil první školení v Ústřední vojenské nemocnici v Praze ve Střešovicích, kde působil plukovník MUDr. Lev Spinadel, který po druhé světové válce přivezl z britské armády novinky ve vývoji anestezie ve Velké Británii. V té době začal rychlý vývoj přístrojové techniky pro podávání anestezie. Současně se začala prosazovat anesteziologie jako samostatný obor. Zdokonalovala se intubační technika k zajištění průchodnosti dýchacích cest a tím byly umožněny složitější chirurgické výkony.

Vzhledem k tomu, že v té době byla vyškolená jen jedna lékařka podávající převážně anestezie pro nemocné děti chirurgického oddělení, začaly i ostatní obory žádat anesteziologa pro své operační výkony. Tak došlo ke zřízení funkce tzv. ústavního anesteziologa v roce 1957. Samostatné nelůžkové anesteziologické oddělení bylo ve Fakultní dětské nemocnici (FDN) založeno v roce 1967.

Primářkou oddělení byla jmenována MUDr. Naděжда Medřická, CSc. Svou dizertační kandidátskou práci obhájila v září 1979. Pod vedením primářky Naděжды Medřické, roz. Janské, pracovaly MUDr. Milada Bučková (Navrátilová), MUDr. Eva Kohoutová a MUDr. Jana Plagová. Jako vrchní sestra zde pracovala Jana Heinzová.

Anesteziologické oddělení zajišťovalo podávání celkové anestezie na operačních sálech. Nároky na anesteziologicko-resuscitační péči narůstaly i na neoperačních odděleních. Těžké stavy spojené se selháváním základních životních funkcí vyžadovaly spolupráci anesteziologa, čímž nároky na počet pracovníků a počet anestezí postupně narůstaly.

Spektrum pacientů i používané postupy se adekvátně rozšiřovaly. To vše přispělo k vybudování lůžkové části anesteziologicko-resuscitačního oddělení, které ve všech větších ústavech již bylo vybudováno. Ve FDN bylo otevřeno lůžkové ARO se 6

lůžky 1. října 1991. Do doby otevření nahrazovaly resuscitační péči JIP infekční kliniky a pooperační oddělení kliniky dětské chirurgie, kam lékaři ARO docházeli jako konziliáři. V té době byla již primářkou oddělení MUDr. Milada Navrátilová. Od roku 1972 byla součástí anesteziologicko-resuscitačního oddělení centrální sterilizace. Sestry sterilizovaly pomůcky etylenoxidem ve sterilizátoru STE 68 do roku 1993, kdy se centrální sterilizace osamostatnila.

Po dokončení stavby nové budovy FDN se 27. 5. 1996 přestěhovalo dětské ARO (DARO) do nových prostor lůžkového oddělení, které bylo rozšířeno na 12 lůžek – 6 resuscitačních a 6 poskytujících intenzivní péči. V současné době má oddělení 8 lůžek pro resuscitační a intenzivní péči v části DARO. Čtyři lůžka byla od roku 2001 postoupena KDCHOT. Na oddělení pracuje 14 lékařů a 38 sester. Anesteziologická část zajišťuje servis pro celý dětský věk včetně extrémně nezralých novorozenců a všechny chirurgické obory kromě kardiochirurgie. Lůžkové oddělení zajišťuje pediatrikou resuscitační a intenzivní péči pro celý dětský věk. Součástí oddělení bylo ECMO centrum pro novorozenecké a pediatriké ECMO a centrum nekonvenčních ventilačních postupů pro kojence a větší děti, které vzniklo v roce 1992 a ukončilo činnost v roce 2004. Objektem klinického zájmu je respirační selhání a kraniocerebrální trauma, čemuž odpovídá vybavení pracoviště.

Došlo 27. 12. 2006.

Přijato 10. 7. 2007.

Adresa pro korespondenci:

Jana Šířová

Klinika dětské anesteziologie a resuscitace

FN Brno

e-mail: jsifova@fnbrno.cz

(Poznámka: redakčně kráceno).